

NEDERLANDSCHE JAGER

&

NEDERLANDSCHE HONDENSPOORT

VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG — UITGAVE VAN Æ. E. KLUWER, DEVENTER

Hoofdredacteur Ned. Jager: L. SMELT WOODLAND, „Moustache," Bussum.

Alles voor Redactie Ned. Hondensport aan Æ. E. KLUWER Deventer.

FATUM

DEN HAAG

Activa f 3.207.469.—

ONGEVALLEN-
AANSPRAKELIJKHEID-
ZIEKTE-
AUTOMOBIELVERZEKERING.

Speciaal tarief voor

Jagers en Jachtopzieners.

INHOUD: Het percentage doodelijke treffers. — Op de Merwede. — Een bladzijde uit mijn jachtboek. — Het convergeeren der loop en de afwijking dientengevolge der schoten op bijv. 36 M. — Gemengde Berichten. — Voor en uit het Jachttoezicht. — Jachtsluiting. — Vraagbord. — Correspondentie.

HET PERCENTAGE DOODELIJKE TREFFERS.

In No. 31 hebben wij naar aanleiding van Ottocars beweringen over dit onderwerp reeds een en ander gezegd, ten einde in het licht te stellen, dat het toch niet aangaat te beweren: *niet* tot Neerlands goede schutters te behooren en niettemin een gemiddeld percentage van 70 à 80% doodelijke treffers te maken, gerekend over twee jachtseizoenen. Daarenboven deden wij uitkomen, dat het meerendeel der goede schutters blijde is, als zij na afloop van het seizoen voor elke verschoten 1000 patronen 500 stuks wild op het tableau hebben gebracht.

Anderen behandelden na ons dit chapter en, sprekende uit ervaring, waren zij van meening, dat hier een vergissing in het spel moest zijn. De waarheidsliefde van O. werd wel is waar niet in twijfel getrokken, maar de ervaren jagers waren er toch van overtuigd, dat hier of daar een fout moest schuilen.

Wij nu hebben getracht deze op te sporen en stelden ons met dit doel voor oogen in verbinding met Ottocar.

Eerst ontvingen wij een weinig ter zake dienend ingezonden stukje, waardoor de kwestie niet veel verder werd gebracht.

De eenige winst is de wetenschap, dat *onzekere kansen* (d. z. de *moelijke snapschoten*) nimmer door hem genomen worden, een niet te versmaden factor bij de beoordeeling van het percentage treffers.

Het betreffende stukje luidt als volgt:

Geachte Redacteur!

„Wie aan den weg timmert, heeft veel bekijks", en zoo zult U mij wel willen gelooven, wanneer ik zeg spijt te hebben zooveel gemoederen te hebben opgeschrikt door mijn stukje over korte en lange loop en, waarin ik de door mij opgedane ondervindingen heb moeten neerschrijven, door de resp. resultaten mede te deelen, welke ik met lange en kortere loop heb bereikt.

In het ingez. stuk van „*Pink*" over 70—80% treffers, staat geschreven:

„Het staat bij mij vast, dat geen enkel jager in Nederland dat percentage bereikt, *als hij van elke mogelijke kans profiteert*".

Welnu hier komt het m. i. juist op neer. Door mij wordt nooit getrokken op wild, dat ik niet absoluut zeker binnen het bereik van mijn geweer weet. Mijn aard is zeer kalm; wild verschrikt mij niet, op welke wijze het ook te voorschijn komt. Ik weet, dat ik altijd nog tijd genoeg heb het te bereiken of ik laat daarvan af, als het even buiten schot is. Toch heb ik bijna altijd het meest bijgedragen tot het tableau.

Ik neem nu eenmaal *geen onzekere kansen*, zooals wel veel jagers m. i. doen.

Ziek geschoten wild is voor mij een nachtmerrie. Als een der eerste automobilisten van ons land, mijn oorspr. nummer is no. 33 van Nederland (1898), heb ik als zoodanig geleerd, *accuratesse* en wat vooral bij jacht te pas komt, *snel besluiten en handelen*. Hierbij komt nog, dat ik altijd goed heb geschoten van het eerste oogenblik af, dat ik een geweer (buks)

HARRY HEIJER — RESTORER OF OLD PAINTINGS
KUNSTINRICHTING VOOR HET SCHOONMAKEN, VERDOEKEN, REGENEREEREN EN VERNISSEN VAN OUDE SCHILDERIEN — CONSERVEEREN, SCHOONHOUDEN EN VERNISSEN VAN KUNSTVERZAMELINGEN EN WANDBESCHILDERINGEN —
ATELIER: AMSTERDAM-KERKSTRAAT 393-TEL. INTERC. 4930 N

beetje geluk hadden wij misschien nog succes kunnen hebben, nu bereikten wij alleen, dat een der zwanen op het schot even teekende en van het koppel afzwaaide. Lang werden zij nog nagestaard en klonk ons het melancholique geluid, dat zij deden hooren nog in de ooren, maar van onze schoten schenen ze zich wel niets aangetrokken te hebben. Hiermede scheen ook ons geluk voor dien dag ten einde te zijn. Een geweldige benauwde walm steeg uit de kleine kajuit naar boven. Door het vuur van de jacht bezielde, hadden wij er geen acht opgeslagen, doch nu onze Denen uit het gezicht waren, drong het plotseling tot ons door, dat er daar beneden iets niet pluis was. Met nog meer spoed dan wij uit de kajuit gekomen waren, keerden wij er terug om tot de treurige ontdekking te komen, dat de erwtensoep geweldig had overgekookt en aangebrand was. Daar zijn geweldig harde woorden gevallen. Ik kreeg het verwijt, dat ik van koken geen verstand had en nooit de soep midden op de kachel had mogen zetten. Maar ik protesteerde evenzeer, want ik had den geheelen maatregel voor overbodig verklaard! Wij zijn het er nog niet over eens wie gelijk heeft, welke Nimrod speelt hier Salomo? En zoo zaten wij zonder zwanen en met aangebrande soep.

Uit ellende werd de terugtocht maar aanvaard. Doch in den middag wilden de eenden in het geheel niet meer houden en wij moesten ons tevreden stellen met enkele eenlingen, die wij zoo hier en daar tusschen de schollen of onder den oever aantreffen. Ook vonden wij op onzen weg terugkeerende doode eenden die door ons waarschijnlijk in den ochtend aangeschoten waren en nu door kraaien en vooral door de groote meeuwen reeds voor goeden buit verklaard waren. Slechts eenmaal vonden wij er een, die nog ongeschonden was. Alle andere hadden onze concurrenten al op een schol gesleept en geheel of half verorberd. Als buit brachten wij dien dag 35 eenden mede en eenige exemplaren onbruikbare vogels, die bij ongeluk mede gesneuveld waren. Bijzonder groot was ons succes dus niet, maar het was groot genoeg, om ons nog steeds met genoeg aan dien dag te doen terug denken.

Mogelijk kunnen bijgaande photo's, dien dag genomen, dienen om in de Nederlandsche Jager gereproduceerd te worden.

Geloof mij steeds

t. a. t.

V.

Besten jagersdank zowel voor de zeer gewaardeerde medewerking als voor de fraaie foto's.

(Red.)

EEN BLADZIJDE UIT MIJN JACHTBOEK.

(Vervolg.)

De man, die ons het rapport deed, van die groote bantengstieren, bleef den nacht in het kamp en werd door mijn jages goed onthaald. Wij moesten den volgende morgen vroeg op zijn, en dus nu ook vroeg naar bed en weldra lag ons kamp, zoo even nog zoo rumoerig, in stille rust. Men hoorde nog slechts hier en daar wat gemompel van menschen, die het waarschijnlijk nog te vroeg vonden, om te gaan slapen.

't Was nog stikdonker, toen ik door mijn lijftrawant werd wakker gemaakt en er kwam toen ook meer leven in de brouwerij. Hier en daar zag ik de vuren weer wat opflikkeren; de menschen waren bezig hun potje te koken en zich gereed te maken voor de jacht. Maar ook ik was weldra in de gelegenheid, voor den inwendigen mensch te zorgen, liet mij een opgewarmd kliekje van de voortreffelijke pauwensoep van gisteren, met een paar Verkade's beschuiten goed smaken.

Hierna steeg ik te paard en nam de man, die ons den weg moest wijzen, de leiding. Hoewel er een beetje van de maan zichtbaar was, was het toch te donker, om vlug over den weg te gaan, vooral ook omdat wij niet langs gebaande wegen gingen. Nu en dan werd een wildpad gevolgd en dan ging het weer eens dwars door kleine, ondiepe riviertjes en zoo lang wij in de vlakke waren, konden wij vrij goed zien, doch zoodra wij op boschrijker plekken kwamen, was het dikwijls heel moeilijk. Bij zoo'n gelegenheid, had ik het ongeluk

met mijn paard te vallen, waarbij ik mij vrij ernstig bezeerde. Daar wij toen toch niet ver meer verwijderd waren van de plaats, waar wij moesten zijn, besloot ik het verdere gedeelte van den weg te voet af te leggen. Toen bemerkte ik wel, dat ik mijn paard geen verwijt mocht maken; ik had dikwijls moeite, op de beenen te blijven, daar ik in het donker de gaten en uitstekende wortels der boomen, niet zien kon. Eindelijk kwamen wij waar wij zijn moesten, maar er was toch nog geen licht genoeg om goed te kunnen schieten en

wij bleven vóór het bosch den dageraad afwachten. Gelijkertijd konden wij wat uitrusten, hetgeen wij wel noodig hadden.

Na ruim een half uur konden wij op stap gaan en toen wij nauwelijks eenige schreden in het bosch gedaan hadden, werd een groot hert vluchtig. In een ommezien verdween het in de ruigte en ik had er geen schot op. Na een half uur geloopt en gezocht te hebben, vonden wij eenige sporen van bantengs en tot mijn groote vreugde ontdekten wij ook het spoor van een grooten stier, dat natuurlijk dadelijk gevolgd werd. Maar oppassen was nu de boodschap. De menschen kregen order mij op tamelijken afstand te volgen, onder leiding van vriend Hadji Ripai en ik nam, met slechts 2 goede speurders, waarvan een mijn 2e geweer droeg, het spoor op. Alles moest natuurlijk zoo geruischloos mogelijk gaan, maar dat was dikwijls heel moeilijk, in zoo'n dicht begroeid terrein.

Van tijd tot tijd stonden wij ook wel stil, om te luisteren en om, zoover de ruigte het ons toeliet, de onmiddellijke omgeving af te spieden.

Zoo waren wij al een eind voortgegaan, toen wij op eens opgeschrikt werden, door een hevig gedruisch, vlak vóór ons. Op 't zelfde oogenblik dook mijn voorman weg en had ik daardoor nog juist den tijd, om een gelukkig snapschot te doen, op een rhinoceros, die met een kogel in den nek, (naar mijn idéé, zoo niet de meest, dan toch één der meest doodelijke plekken) als een zoutzak in elkaar zakke, en op de plaats dood bleef. Het gedruisch werd veroorzaakt, door twee rhinocerosen, die samen hun morgenmodderbad namen en door ons daarin gestoord werden. In die ruigte had ik natuurlijk absoluut geen kans meer om op No. 2 te schieten en wij hoorden den dikheid nog een poosje door het bosch rennen.

De menschen, die achter mij aankwamen, waren nu ook opgedaagd en ik droeg aan 3 hunner op, om de tropeeën naar huis te brengen, als: een stuk van de huid (het zadel) de pooten, den staart en den kop. Hierop werd de tocht voortgezet en volgden wij weder, zoo goed en zoo kwaad als het ging, het groote bantengspoor. Na een klein uur kwamen wij aan een kleine vlakte in het bosch, toen mijn wegwijzer zich eensklaps drukte en van uit den rand van het bosch naar buiten wees.

Op ongeveer 70 passen zagen wij daar in een tamelijk grooten en diepen plas een zeer grooten rhinoceros staan en reeds had ik het op de lippen om te zeggen: „ik wil er niet op schieten, want het is een koe”, toen ik, bij een kleine wending voor haar, ontdekte, dat zij een kalf bij zich had. Dat deed natuurlijk de zaak op eens veranderen. Wij zagen verder, dat de moeder haar kop onder het kalf stak en dit met het breede platte gedeelte van haar kop uit het water ophief en op den wal plaatste. Een oogenblik kwispelen met het staartje was zeker een tevredenheidsbetuiging van het jonge dier, dat het weder op 't droge stond. Mijn eenige gedachte was nu maar om het kalf te bemachtigen en of nu het sterke verlangen naar het bezit er van mijn schot minder zeker maakte, moet ik hier bekennen, dat het niet doodelijk was en zagen wij op 't zelfde oogenblik het beest in het bosch verdwijnen met het kalf.

Ik herinner mij als den dag van gisteren mijn eerste ontmoeting met een rhinoceros in de wildernis, met het besef, dat er geen ijzeren tralies tusschen ons stonden. Het afschuwelijke voorkomen, de boosaardige en valsche uitdrukking in de oogen en de sterke penetrante lucht, welke van het beest uitging, dat alles te zamen maakte een geweldigen indruk op mij. Zoo niet het gevaarlijkste, is de rhinoceros toch zeker een der meest gevaarlijke dieren en dikwijls gebeurt het, dat een rhinoceros mensch en dier aanvalt zonder provocatie, zonder de minste aanleiding daartoe.

Bij een gelegenheid, dat ik weder eens in het District Tj Damar jaagde, in 1891 met Graaf Maylath een Hongaarsch edelman, kwam 's avonds, terwijl wij in ons kamp waren, een inlandsch hoofd, met eenige volgelingen, onze hulp inroepen, om zoo mogelijk een kwaden rhinoceros te doden, die een gedeelte van den grooten weg, welke langs het zee-strand liep, absoluut onveilig maakte en alles wat er passeerde, verwoed aanviel.

Het bosch, waarin de dikheid domicilie gekozen had, werd

den volgenden morgen (23 Sept.) gedreven. Ik had post gevat achter een kleinen struik, andere dekking was er niet, op een grasvlakte, waarop het gras niet hooger stond dan 20—25 cM., toen op eens het verwoede beest met open muil en het geheele gezicht rood van de „kasoemba”, uit het bosch kwam en met groote vaart een gedruisch en gesnuif als van een stoom-machine regelrecht op mij aan kwam loopen. Ik liet het dier tot op ongeveer 20 pas naderen. Met het eerste schot viel het beest tegen den grond, met het 2e schot gaf ik hem het vangschot. Het bleek een „rodamala” te zijn. Deze naam wordt door den Soendanees gegeven aan een vrouwelijk exemplaar, dat bij wijze van een hoorn, een verhevenheid heeft op den neus. Op Java heeft alleen de mannelijke rhinoceros een hoorn. Men, hier de Soendanees, beweert, dat „rodamala's” geen jongen voortbrengen. „Kasoemba” is de naam, welke de Soendanees geeft aan een rood vocht, dat door een gejaagden of boozen rhinoceros uit de neusgaten gespoten wordt. De bladeren, waarop het vocht bij zoo'n gelegenheid gespat is, worden door de inlanders geplukt en als het roode vocht er goed droog op geworden is, wordt het met een mesje of scherp stukje bamboe zorgvuldig afgeschraapt en vervolgens als medicijn gebruikt.

Graaf Maylath maakte een goed geslaagde photo van bovengenoemde „rodamala”, welke in mijn bezit is.

Verder moet ik er hier ook nog even melding van maken dat een aangeschoten rhinoceros steeds de gewoonte heeft eerst een eind er van door te gaan en dadelijk daarna op zijn spoor terugkomt en hier of daar op een geschikte plaats, in de dichte ruigte, stil blijft wachten, totdat zijn niets vermoedende vervolgers aan die plek aankomen, om hen dan eensklaps te overvallen. Wee den jager, wee den vervolger, dien zich dezen „truc” niet bewust is of die de oogen niet goed open heeft.

(Slot volgt).

Het convergeeren der loopen en de afwijking dientengevolge der schoten op bijv. 36 M.

In mijn artikel, verschenen in *Ned. Jager* van 10 Februari onder het hoofd „Korte of lange loopen”, zeide ik, op het onderwerp van het convergeeren der assen terug te zullen komen.

Zoowel door berekening als door proef kan men zich er van vergewissen op welken afstand, tengevolge van het verder van elkaar af liggen der assen aan de achterzijde dan aan de vóorzijde der loopen, het kruispunt der assen zich moet bevinden.

De afwijking der schoten op 36 M. afstand van de monding der loopen, zal ik slechts door berekening bepalen.

Voor een en ander nam ik een Scott, caliber 12, van 0.760 M. looplengte, waarvan aan de achterzijde, de afstand tusschen de beide assen 28.52 mM. en aan de trompzijde 20,125 mM. bedroeg.

A (1) *Berekening kruispunt.*

Wanneer men een teekening maakt van de loopen, waarop zijn aangegeven: de hartlijn van 760 mM.; aan de uiteinden, rechthoekig daarop, de afstanden der assen achter- en trompzijde, en lijnen trekt, evenwijdig aan de beide assen, uit het midden van den tromp, dan vindt men op de lijn, die de assen aan de achterzijde verbindt, verschillen, die wij *d* zullen noemen.

Aannemende, dat beide loopen aan elkaar gelijk zijn, hebben wij slechts één dezer te beschouwen.

$$d \text{ is dan } \frac{28.50}{2} - \frac{20.125}{2} = 4.1875$$

Daar de beide rechthoekige driehoeken, de eene met rechthoekszijden *d* en 760, de andere met $\frac{28.50}{2}$ en afstand van het hart der loopen aan de achterzijde tot kruispunt, gelijkvormig zijn, heeft men, om dit te vinden:

$$d : 760 = 14.25 : x, \text{ waaruit } x = 2.586 \text{ M.} = \text{kruispunt.}$$

A (2) *Afwijking op 36 M.*

Het kruispunt gevonden zijnde, is het gemakkelijk de afwijking van het schot op bijv. 36 M. te bepalen, zulks vanaf den tromp van het geweer.